

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ:

สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องในกรณีที่คำพิพากษา
เสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องถูกยกเลิกเพิกถอนไป

นิตินันท์ บุรณะเจริญรักษ์
เชื่อนันทร์ ศิริมหาพฤกษ์

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ: สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้อง
ในกรณีที่คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องถูกยกเลิกเพิกถอนไป

นิตินันท์ บุรณะเจริญรักษ์*

Nitinant Bruranajroenrak

เชื่อนขันธ์ ศิริมหาพฤกษ์**

Khueankhan Sirimahaphruek

จากการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 บัญญัติให้ พนักงานอัยการ และผู้เสียหายต่างมีอำนาจฟ้องคดีอาญา¹ ทำให้ทั้งพนักงานอัยการและผู้เสียหายอาจฟ้องจำเลยในการกระทำเดียวกันนี้ต่อศาลเดียวกันหรือต่างศาลกันได้ แต่อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) บัญญัติว่า สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปเมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง ดังนั้น ถ้าในความผิดที่พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายได้ฟ้องจำเลยนั้น ศาลมีคำพิพากษาแล้ว ทั้งพนักงานอัยการและผู้เสียหายก็จะมีไม่มีสิทธิฟ้องจำเลยในความผิดเดียวกันกับที่ศาลมีคำพิพากษาไปแล้วได้อีก² แต่ถ้าต่อมาคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาด

*อัยการจังหวัดผู้ช่วยสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิษณุโลก; น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง; น.บ.ท. สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา; น.ม. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. E-mail: nitinantattomey@hotmail.com.

Assistant Provincial Public Prosecutor, Office of Phitsanulok Summary Litigation; LL.B. Ramkhamhaeng University; Barrister at Law at Thai Bar Under the Royal Patronage; LL.M. Ramkhamhaeng University.

**อัยการจังหวัดผู้ช่วยสำนักงานอัยการจังหวัดกาญจนบุรี; น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง; น.บ.ท. สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา; น.ม. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. E-mail: Khueankhan_siri@hotmail.com.

Assistant Provincial Public Prosecutor, Office of Kanchanaburi Provincial Public Prosecution; LL.B. Ramkhamhaeng University; Barrister at Law at Thai Bar Under the Royal Patronage; LL.M. Assumption University.

¹คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4007-4008/2530; ศาลฎีกา, ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา [Online], available URL: <http://deka.supremecourt.or.th/search>, 2563 (กันยายน, 22).

²คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9282/2559; ศาลฎีกา, ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา [Online], available URL: <http://deka.supremecourt.or.th/search>, 2563 (กันยายน, 22).

ในความผิดซึ่งได้ฟ้องถูกยกเลิกเพิกถอนไป สิทธินาคีอาญามาฟ้องของพนักงานอัยการและผู้เสียหายจะเปลี่ยนไปหรือไม่ อย่างไร มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 (ประชุมใหญ่)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4)

“ข้อเท็จจริง: ในคดีก่อนผู้เสียหายเป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยเป็นจำเลยที่ 2 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องและประทับฟ้อง ถึงวันนัดสืบพยานโจทก์ในวันที่ 3 สิงหาคม 2559 ทนายโจทก์ขอเลื่อนคดีเพราะเหตุความเจ็บป่วยของโจทก์ด้วยโรคมะเร็งผิวหนัง และได้ทำการผ่าตัดในวันที่ 18 กรกฎาคม 2559 แพทย์ผู้ตรวจรักษามีความเห็นให้งดการเดินทางไปในเขตร้อนจนกว่าผิวหนังจะสัมผัสกับแสงแดดได้และนัดตรวจอาการในวันที่ 1 สิงหาคม 2559 โดยมีเอกสารพร้อมคำแปลมาแสดง แต่ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้เลื่อนคดี มีคำสั่งให้ดสืบพยานโจทก์ เนื่องจากโจทก์ไม่มีพยานมานำสืบพิสูจน์ว่า จำเลยที่โจทก์ยังไม่ได้ถอนฟ้องไปกระทำความผิดตามฟ้อง และพิพากษายกฟ้อง ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ในคดีดังกล่าวยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภาค 2 ศาลอุทธรณ์ภาค 2 เห็นว่า การขอเลื่อนคดีของโจทก์มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ กรณียังมีเหตุสมควรที่ศาลชั้นต้นจะอนุญาตให้เลื่อนการสืบพยานโจทก์ไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 179 วรรคสอง พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีและให้ดสืบพยานโจทก์ตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นลงวันที่ 3 สิงหาคม 2559 ให้ยื่นสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามรูปคดี จำเลยที่ 2 ที่ 5 และที่ 6 ฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่า เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค 2 ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ชอบด้วยเหตุผลแล้ว จึงไม่รับคดีไว้พิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 23 วรรคหนึ่ง

ส่วนในคดีนี้พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันกับคดีก่อนที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์

คำพิพากษาศาลชั้นต้น: พิเคราะห์แล้วเห็นว่าจำเลยเคยถูกฟ้องในเรื่องเดียวกับคดีนี้ ซึ่งเป็นการกระทำอันเกี่ยวกับคดีก่อน ศาลวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีพยานสืบพิสูจน์ความผิดของจำเลย โดยพิพากษายกฟ้องโจทก์ ถือว่าศาลได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีแล้ว เมื่อศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) สิทธินาคีอาญามาฟ้องของโจทก์ย่อมระงับไป จึงให้ยกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์: พนักงานอัยการโจทก์มีสิทธิฟ้องจำเลยในคดีนี้ได้โดยไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4)

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 2: พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา โดยอัยการสูงสุดรับรองให้ฎีกา: พนักงานอัยการโจทก์มีสิทธิฟ้องจำเลยในคดีนี้ได้โดยไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4)

คำพิพากษาศาลฎีกา: พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 2 ให้ศาลชั้นต้นประทับฟ้องโจทก์ไว้แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีต่อไป

เหตุผลของศาลฎีกา: ในคดีก่อนผู้เสียหายเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดี ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องและประทับฟ้อง ถึงวันนัดสืบพยานโจทก์ ทนายโจทก์ขอเลื่อนคดีเพราะเหตุความเจ็บป่วยของโจทก์ โดยมีเอกสารพร้อมคำแปลมาแสดง แต่ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้เลื่อนคดี มีคำสั่งให้งดสืบพยานโจทก์เนื่องจากโจทก์ไม่มีพยานมานำสืบพิสูจน์ว่า จำเลยที่โจทก์ยังไม่ได้ถอนฟ้องไปกระทำความผิดตามฟ้อง และพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์ภาค 2 เห็นว่า การขอเลื่อนคดีของโจทก์มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ กรณียังมีเหตุสมควรที่ศาลชั้นต้นจะอนุญาตให้เลื่อนการสืบพยานโจทก์ไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 179 วรรคสอง พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีและให้งดสืบพยานโจทก์ให้ย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามรูปคดี เมื่อจำเลยที่ 2 ที่ 5 และที่ 6 ฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่า เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค 2 ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ชอบด้วยเหตุผลแล้ว จึงไม่รับคดีไว้พิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 23 วรรคหนึ่ง ดังนั้น คำพิพากษายกฟ้องของศาลชั้นต้นในคดีก่อนจึงเป็นอันถูกยกเลิกเพิกถอนไป ไม่อาจถือได้ว่าศาลได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้ว พนักงานอัยการโจทก์จึงมีสิทธิฟ้องจำเลยในคดีนี้ได้โดยไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องโจทก์มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น”³

ข้อพิจารณา

จากเหตุผลคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 (ประชุมใหญ่) ดังกล่าวมีประเด็นข้อกฎหมายที่ผู้เขียนจะพิจารณาเป็นลำดับโดยแยกเป็นประเด็นเรื่องอำนาจการฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการและผู้เสียหายเรื่องสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ย่อมระงับไปเมื่อศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง และเรื่องคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องในคดีก่อนถูกยกเลิกเพิกถอนไป โดยในประเด็นสุดท้ายผู้เขียนวิเคราะห์โดยนำคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวเปรียบเทียบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561

³เนติบัณฑิตยสภา, คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำปีพุทธศักราช 2562 ตอนที่ 5, บรรณาธิการโดยนายสมชัย ธีระอุตตมากร และผู้ช่วยบรรณาธิการโดย นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2562), หน้า 1166-1169.

1. อำนาจการฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการและผู้เสียหาย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 บัญญัติให้ พนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างมีอำนาจฟ้องคดีอาญา ซึ่งเป็นไปตามการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทยเป็นไปตามหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเพื่อปกป้องความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่ทั้งนี้ก็ยังเว้นให้ผู้เสียหายหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีอาญาได้⁴ ดังนั้นพนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างมีอำนาจฟ้องคดีอาญาได้โดยไม่นำหลักเรื่องการฟ้องซ้อนของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้กับการฟ้องคดีอาญาที่พนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างยื่นฟ้องจำเลยเรื่องเดียวกันต่อศาล⁵

2. สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ย่อมระงับไปเมื่อศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

แม้พนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างยื่นฟ้องจำเลยเรื่องเดียวกันต่อศาลจะไม่เป็นฟ้องซ้อนก็ตาม แต่ถ้าในคดีเรื่องเดียวกันดังกล่าวศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์อีกคดีหนึ่งย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) โดยไม่คำนึงว่าพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายจะยื่นฟ้องคดีใดก่อนหรือหลัง⁶ ซึ่งหลักดังกล่าวมาจากหลักสากลที่ว่า ห้ามดำเนินคดีซ้ำสองแก่จำเลย (*Non bis in idem* หรือ *Not twice for the same*) สำหรับสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ย่อมระงับไปเมื่อศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) นั้นมีหลักเกณฑ์ประการแรก คือ จำเลยในคดีก่อนและจำเลยในคดีหลังเป็นบุคคลคนเดียวกัน แม้โจทก์จะเป็นคนละคนก็ตาม ประการต่อมา คือ การกระทำของจำเลยในคดีก่อนและคดีหลังต้องเป็นการกระทำเดียวกัน⁷ ประการที่สาม คือ คดีก่อนเป็นกรณีที่จำเลยถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอย่างแท้จริงไม่ใช่

⁴ ณรงค์ ใจหาญ, *หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1*, พิมพ์ครั้งที่ 13 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563), หน้า 33-34.

⁵ อุทัย อาทิวะ, *ผู้เสียหาย* (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ. พรินต์, 2562), หน้า 167-168.

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 162/2522; ศาลฎีกา, *ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา* [Online], available URL: <http://deka.supremecourt.or.th/search>, 2563 (มีนาคม, 22).

⁷ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, *คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการดำเนินคดีในชั้นตอนก่อนการพิจารณา*, พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พลสยาม พรินต์ (ประเทศไทย), 2553), หน้า 226-227.

เป็นการฟ้องร้องดำเนินคดีอย่างสมยอมกัน⁸ และประการสุดท้าย ในคดีก่อนศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาที่วินิจฉัยในเนื้อหาความผิดแล้ว ดังนั้น แม้เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว วินิจฉัยว่า คดีไม่มีมูลพิพากษายกฟ้อง⁹ เพราะโจทก์ไม่มีพยานมาสืบ ซึ่งมีผลโจทก์พิสูจน์ความผิดของจำเลยไม่ได้ตามฟ้อง¹⁰ เหล่านี้ถือว่าศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้วทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ในคดีหลังย่อมระงับ

3. คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องในคดีก่อนถูกยกเลิกเพิกถอนไป

จากความหมายของคำว่า ศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้อง หมายถึง คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยในเนื้อหาความผิดแล้ว แต่ต่อมาคำพิพากษาดังกล่าวก่อนถูกยกเลิกเพิกถอนไปโดยศาลที่สูงกว่าตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 ดังกล่าว ส่งผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของพนักงานอัยการในคดีหลังเปลี่ยนแปลงไปกล่าวคือ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 วินิจฉัยว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น และคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีและให้งดสืบพยานโจทก์ **ให้ย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามรูปคดี** ทำให้คำพิพากษายกฟ้องในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ถูกยกเลิกเพิกถอนไป พนักงานอัยการโจทก์จึงมีสิทธิฟ้องจำเลยในคดีนี้ได้โดยไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 ดังกล่าวจึงเป็นการขยายหลักของศาล กรณีได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้วออกไปเป็นว่า หากศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและให้ย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามรูปคดีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องในคดีก่อนถูกยกเลิกเพิกถอนไป เมื่อไม่มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้ว จึงไม่ถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ในคดีหลังย่อมระงับไปเพราะมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้ว ดังนั้นโจทก์ในคดีหลังจึงมีสิทธิฟ้องจำเลยในคดีนี้ได้โดยไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4)

⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 644/2547; ศาลฎีกา, ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา [Online], available URL: <http://deka.supremecourt.or.th/search>, 2563 (กันยายน, 22).

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8910/2549; ศาลฎีกา, ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา [Online], available URL: <http://deka.supremecourt.or.th/search>, 2563 (กันยายน, 22).

¹⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1382/2492; ศาลฎีกา, ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา [Online], available URL: <http://deka.supremecourt.or.th/search>, 2563 (กันยายน, 22).

อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้าที่จะมีคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับดังกล่าว มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561 มีข้อเท็จจริงใกล้เคียงกันว่า พนักงานอัยการยื่นฟ้องจำเลย ต่อมาผู้เสียหายยื่นฟ้อง จำเลยคดีเรื่องเดียวกันกับที่พนักงานอัยการฟ้องจำเลย ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องคดีของผู้เสียหาย แล้ววินิจฉัยว่า คดีไม่มีมูล พิพากษายกฟ้องคดีของผู้เสียหาย ทำให้สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องของ พนักงานอัยการระงับไป เพราะมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้อง แต่ข้อเท็จจริงที่ แตกต่างกัน คือ คดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561 นั้น ศาลอุทธรณ์ภาค 6 **พิพากษากลับ** คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ให้ประทับฟ้องคดีของผู้เสียหายดังกล่าว ศาลฎีกา วินิจฉัยว่า แม้ศาลอุทธรณ์ภาค 6 **พิพากษากลับ** คำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ประทับฟ้องคดีที่ผู้เสียหาย เป็นโจทก์ก็ตาม แต่ก็ยังคงถือว่าสิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องของพนักงานอัยการระงับไป เพราะมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้องแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา 39 (4)¹¹

ความแตกต่างของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 คือ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561 แม้ศาลอุทธรณ์ภาค 6 **พิพากษากลับ** คำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ประทับฟ้องคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์แต่ก็ยังคงถือว่าสิทธิในการนำคดีอาญา มาฟ้องของพนักงานอัยการระงับไป เพราะมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้องแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 **พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น** และคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ เลื่อนคดีและให้งดสืบพยานโจทก์ ให้ย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและ พิพากษาใหม่ตามรูปคดี ทำให้คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องในคดีก่อนถูกยกเลิกเพิก ถอนไป จึงไม่ถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของพนักงานอัยการในคดีหลังระงับไป เพราะมี คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงของคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองแตกต่างกัน จึงไม่ อาจถือได้ว่า คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 กลับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561

จากการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทยที่พนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างมีอำนาจ ฟ้องคดีอาญาได้ตามหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ และจากความหมายของคำว่า ศาลมี คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องที่ว่าในคดีก่อนศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาที่วินิจฉัยใน เนื้อหาความผิดแล้ว ด้วยความเคารพ ผู้เขียนเห็นว่า การที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561

¹¹ สำนักงานศาลยุติธรรม, **คำพิพากษาศาลฎีกา พุทธศักราช 2561 เล่มที่ 8**, บรรณาธิการโดย นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2561), หน้า 166-169.

วินิจฉัยว่าศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องคดีของผู้เสียหายแล้ววินิจฉัยว่า คดีไม่มีมูล ต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ประทับฟ้องคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์**แม้จะไม่ทำให้คำพิพากษายกฟ้องในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ถูกยกเลิกเพิกถอนไป** แต่ศาลชั้นต้นต้องพิจารณาและสืบพยานโจทก์และจำเลยใหม่ จึงจะ**วินิจฉัยในเนื้อหาความผิด**ในคดีดังกล่าวได้แตกต่างกับการที่ศาลชั้นต้นพิจารณาและสืบพยานโจทก์และจำเลยแล้วมีคำพิพากษายกฟ้องหรือลงโทษจำเลย แต่ต่อมาศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น กรณีนี้ถือว่าศาลชั้นต้นวินิจฉัยในเนื้อหาความผิดในคดีดังกล่าวแล้ว จึงเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้ว การที่ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องคดีของผู้เสียหายแล้ววินิจฉัยว่า คดีไม่มีมูล ต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ประทับฟ้องคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ เช่นนี้จึงไม่น่าจะถือว่าคดีของผู้เสียหายศาลได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้ว เพราะตราบใดที่ศาลชั้นต้นยังไม่วินิจฉัยในเนื้อหาความผิดในคดีดังกล่าวเสียใหม่พนักงานอัยการควรจะมีสิทธิฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นได้ตามหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ แม้กรณีดังกล่าวทำให้จำเลยถูกดำเนินคดีทั้งในคดีของผู้เสียหายและในคดีของพนักงานอัยการจนกว่าคดีใดคดีหนึ่งศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษาที่วินิจฉัยในเนื้อหาความผิดซึ่งได้ฟ้อง สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องอีกคดีจึงจะระงับไป แต่กรณีดังกล่าวก็เป็นกระบวนการที่มีลักษณะเดียวกันกับการที่ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องคดีของผู้เสียหายแล้ววินิจฉัยว่าคดีมีมูลซึ่งก็ไม่ถือว่าสิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องของพนักงานอัยการย่อมระงับไปเพราะเหตุที่ศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยว่าคดีของผู้เสียหายมีมูล

4. บทสรุป

แม้การที่พนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาเรื่องเดียวกันจะไม่เป็นฟ้องซ้อนก็ตาม แต่ถ้าในคดีใดคดีหนึ่งดังกล่าวศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้วสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์อีกคดีหนึ่งนั้นย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องของผู้เสียหายในชั้นได้สวนมูลฟ้อง ต่อมาศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและให้ย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ทำให้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ยกฟ้องในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ถูกยกเลิกเพิกถอนไป พนักงานอัยการโจทก์จึงมีสิทธิฟ้องจำเลยในคดีนี้ได้โดยไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 ส่วนกรณีที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องของผู้เสียหายในชั้นได้สวนมูลฟ้อง ต่อมาศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นให้ประทับฟ้องของผู้เสียหาย คำพิพากษาของศาลชั้นต้นถูกเปลี่ยนแปลงผลของคำพิพากษาแต่ไม่ถูกยกเลิกเพิกถอนไป ศาลฎีกายังคงถือว่าสิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องของ

พนักงานอัยการในเรื่องเดียวกันย่อมระงับไป เพราะมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้อง แล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) อยู่ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561 มากไปกว่านั้น แม้จะไม่อาจถือว่าคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5391/2562 กลับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2561 ก็ตาม แต่ด้วยความเคารพ ผู้เขียนเห็นว่ากรณีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นให้ประทับฟ้องของผู้เสียหาย ไม่น่าจะถือว่า คดีในส่วนของผู้เสียหายศาลได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้องแล้ว เพราะศาลชั้นต้นยังต้องสืบพยานต่อไป ยังไม่ได้วินิจฉัยในเนื้อหาความผิดในคดีดังกล่าว พนักงานอัยการควรจะมีสิทธิฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นได้ตามหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ เช่นเดียวกับกรณีที่ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องคดีของผู้เสียหายแล้ววินิจฉัยว่า คดีมีมูล คดีของพนักงานอัยการก็ยังคงดำเนินต่อไปจนกว่าคดีใดคดีหนึ่งศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษาที่วินิจฉัยในเนื้อหาความผิดซึ่งได้ฟ้อง

บรรณานุกรม

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการดำเนินคดีใน
ขั้นตอนก่อนการพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน
จำกัด พลสยาม พรินติ้ง (ประเทศไทย), 2553.
- ณรงค์ ใจหาญ. หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563.
- เนติบัณฑิตยสภา. คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำปีพุทธศักราช 2562 ตอนที่ 5. บรรณาธิการโดยนายสมชัย
ที่ฆาอูตมากร และผู้ช่วยบรรณาธิการโดย นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์. กรุงเทพมหานคร:
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2562.
- ศาลฎีกา. ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา [Online]. Available
URL: <http://deka.supremecourt.or.th/search>, 2563 (กันยายน, 22).
- สำนักงานศาลยุติธรรม. คำพิพากษาศาลฎีกา พุทธศักราช 2561 เล่มที่ 8. บรรณาธิการโดย
นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2561.
- อุทัย อาทิวะ. ผู้เสียหาย. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ. พรินติ้ง, 2562.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1382/2492.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 162/2522.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4007-4008/2530.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 644/2547.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8910/2549.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9282/2559.

